

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีสาระ โดยสรุปการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธรธานีที่มีความแตกต่างกันตามตัวแปรด้านเขตพื้นที่การศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส, วุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว และประสบการณ์ของครูผู้สอน

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว และไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวต่างกัน มีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธรธานี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 216 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในปีการศึกษา 2550 โดยเทียบจากตารางเทียบสัดส่วนของ เครชชี และมอร์แกน (เทียมจันทร์ พาณิชย์ไชย, 2545, หน้า 136-137 อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan, 1970, P 697-710) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สัดส่วนของประชากรตามเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุดรธานีทั้ง 4 เขต ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มได้ 142 โรงเรียน โดยให้ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนละ 1 คน หากโรงเรียนใดมีครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากกว่า 1 คน ให้เลือกหัวหน้า ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นตัวแทน 1 คน สุ่มจนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 142 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาค้นคว้าสภาพของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยเป็นแบบ Rating Scale ตามแนวคิดของ Likert (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2527, หน้า 135-138 อ้างอิงจาก Likert, 1994, unteted) จำนวน 97 ข้อคำถาม โดยจำแนกเป็น 5 ด้าน คือ

1 . กิจกรรมแนะแนว	จำนวน 20 ข้อ
2 . กิจกรรมนักเรียน	จำนวน 15 ข้อ
3 . กิจกรรมชุมนุม / ชมรม	จำนวน 14 ข้อ
4 . กิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร	จำนวน 24 ข้อ
5 . กิจกรรมนอกหลักสูตร	จำนวน 24 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสำรวจและเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. คณะผู้ศึกษาค้นคว้าส่งหนังสือขอเก็บข้อมูล พร้อมแบบสอบถามถึงครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและจัดส่งทางไปรษณีย์พร้อมกำหนดระยะเวลาในการส่งแบบสอบถาม คือ ภายในวันที่ 1 – 20 พฤศจิกายน 2550

3. เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการส่งแบบสอบถามคืนยังมีโรงเรียนใดซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วย ยังไม่ดำเนินการส่งแบบสอบถาม ทางผู้ศึกษาค้นคว้าได้เดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. ส่งแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 142 ฉบับ และได้รับคืน จำนวน 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย

2. ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

3. ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย \bar{X} โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.00	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	0.51 – 1.50	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย	0.00 – 0.50	หมายถึง	ไม่มีปฏิบัติ

4. ทดสอบสมมุติฐานด้วยการทดสอบค่า (F - test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

5. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย วุฒิกิจการศึกษาด้านจิตวิทยาการแนะแนว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ครูผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 142 คน จำแนกเป็นครูที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3

ด้านวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่ครูที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ทั้ง 4 เขตพื้นที่การศึกษาไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 85.9 มีวุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1

ด้านประสบการณ์ในการสอน ส่วนใหญ่ครูที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ทั้ง 4 เขตพื้นที่การศึกษามีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 ตั้งแต่ 6 – 15 ปี มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 และ 1 - 5 ปี มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ระดับการจัดกิจกรรมภาพรวมทั้งฉบับ ปรากฏว่ามีระดับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยในด้านการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรมีระดับการจัดกิจกรรมสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 รองลงมาคือด้านกิจกรรมนักเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 ด้านกิจกรรมแนะแนว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.14 ส่วนด้านที่มีระดับการจัดกิจกรรมต่ำสุดคือ ด้านกิจกรรมชุมนุม / ชมรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี การปฏิบัติงานรายด้านของตัวแปรเขตพื้นที่การศึกษา ไม่พบความแตกต่างของสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ทั้ง 4 เขตพื้นที่การศึกษา ในส่วนของการปฏิบัติงานรายด้านของตัวแปรวุฒิการศึกษา ทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวไม่พบความแตกต่างของครูที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน

อภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้า เรื่อง สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ในภาพรวม พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนก็เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่กระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนอาจจะยังไม่ครบสมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ เพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีมาตรฐานทางการเรียนรู้ทัดเทียมกับสถานศึกษาอื่น จึงส่งผลให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ถูกลดความสำคัญลงไป ที่สำคัญผลการศึกษาค้นคว้าที่พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ย่อมแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่เป็นเพียงกิจกรรมที่จัดอยู่แล้วตามหลักสูตรฉบับเดิม

2. จากการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี จำแนกตามตัวแปรเขตพื้นที่การศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นเพราะว่าที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน นโยบายการบริหารงานตลอดจนงบประมาณที่ได้รับมีความใกล้เคียงกัน โรงเรียนที่ถูกจัดให้อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันมักจะมีสภาพใกล้เคียงกันในเรื่องของขนาดโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน บุคลากร ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ในส่วนของบุคลากรโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันต่างก็ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อาทิเช่น การให้ความร่วมมือกัน ในลักษณะการเป็นวิทยากร การจัดกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว พบว่า มีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษา ($F = 3.19$) ข้อ 6 มี

ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ในข้อ 3 มีการจัดกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือสำรอง (F = 5.72) ข้อ 6 มีการจัดกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือสามัญ (F = 5.63) ข้อ 8 มีการจัดกิจกรรมเดินทางไกลของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (F = 2.86) ข้อ 9 มีการจัดกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (F = 2.90) ข้อ 13 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนิยายภาษา (F = 3.60) ข้อ 14 มีการจัดกิจกรรมเดินทางไกลของยุวภาษา (F = 4.02) ข้อ 15 มีการจัดกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรมของยุวภาษา (F = 3.38)

ด้านการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรม ในข้อ 1 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมภาษาไทย (F = 3.03) ข้อ 2 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรมคณิตศาสตร์ (F = 5.29) ข้อ 3 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรมวิทยาศาสตร์ (F = 3.00) ข้อ 4 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรมภาษาต่างประเทศ (F = 4.01) ข้อ 10 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ (F = 4.94)

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในข้อ 5 มีการจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (F = 2.89) ข้อ 11 มีการจัดกิจกรรมภาษาถิ่นวันละคำหน้าเสาธง เพื่อให้นักเรียนร่วมกันอนุรักษ์ และใช้ภาษาถิ่นของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (F = 6.13) ข้อ 13 มีการจัดกิจกรรมการเล่าข่าวประวัติศาสตร์เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์ในอดีตและปลูกฝังข้อคิดการดำเนินชีวิตในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ข้อ 14 มีการจัดกิจกรรมการเข้าค่ายภาษาไทย (F = 10.41) ข้อ 15 มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ (F = 10.37) ข้อ 16 มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายคณิตศาสตร์ (F = 6.98) ข้อ 18 มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายการงานอาชีพและเทคโนโลยี (F = 4.4) ข้อ 19 มีการจัดกิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม (F = 2.94) ข้อ 22 มีการจัดกิจกรรมออมทรัพย์ของนักเรียน (F = 3.11) ข้อ 23 มีการจัดกิจกรรมภาษาไทยวันละคำ (F = 3.19)

ด้านการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ในข้อ 8 มีการจัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในสัปดาห์ห้องสมุด เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กนักเรียน (F = 3.45) ข้อ 12 มีการจัดประกวดการเล่านิทานในสัปดาห์ห้องสมุดเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาของนักเรียน (F = 3.16) ข้อ 13 มีการจัดมหกรรมการแสดงบนเวทีในวันเยาวชนแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมการแสดงออกในทิศทางที่ถูกต้องให้เด็กและเยาวชน (F = 3.05) ข้อ 17 มีการจัดกิจกรรมลงนามถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อแสดงถึงความจงรักภักดี และขอให้พระองค์มีพระพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงทรงอยู่เป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยตราบนานเท่านาน

3. จากการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธรธานี จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว โดยภาพรวมและรายด้านมีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่าข้าราชการครูจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใดก็ต้องปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการ หรือของหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ตามระดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพบกับปัญหาลักษณะต่างๆที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น จึงส่งผลให้สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกัน อีกทั้งครูที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวเป็นเพราะว่าครูที่จบการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวมีน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา จนส่งผลให้เกิดความขาดแคลนบุคลากรทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว หรืออีกนัยหนึ่งบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว แต่ไม่ได้ปฏิบัติงานด้านแนะแนวโดยตรง หรือครูที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีภาระงานมาก อันเนื่องมาจากจำนวนข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาไม่เป็นไปตามกรอบอัตรากำลังครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามตัวแปรวุฒิการศึกษาทางด้านจิตวิทยาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านกิจกรรมแนะแนว มีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 3 มีการจัดทำสังคมมิติ ($t = 2.93$) ด้านกิจกรรมนักเรียนแตกต่างกันในข้อ 1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีวิชาลูกเสือสำรอง ($t = -0.85$) ด้านกิจกรรมชุมนุม/ชมรมแตกต่างกันในข้อ 4 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมภาษาต่างประเทศ ($t = -4.60$) และข้อ 5 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมศิลปะ ($t = -1.97$) ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรแตกต่างกันในข้อ 20 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ($t = -2.04$) และด้านกิจกรรมนอกหลักสูตรพบความแตกต่างกันในข้อ 19 มีการจัดกิจกรรมการแสดงของนักเรียนในวันเด็กแห่งชาติเพื่อพัฒนาทักษะการแสดงออกของนักเรียน ($t = -3.78$)

4. จากการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธรธานี จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอน

ด้านกิจกรรมแนะแนว โดยภาพรวม และรายด้าน มีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 7.25$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 3 มีการจัดทำสังคัมมิตติ ($F = 5.51$) ข้อ 4 มีการจัดกิจกรรมการจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับอาชีพ ($F = 4.18$) ข้อ 5 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ ($F = 5.33$) ข้อ 6 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ($F = 5.63$) ข้อ 7 มีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ($F = 10.24$) ข้อ 8 มีการจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ ($F = 5.10$) ข้อ 9 มีการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา ($F = 7.31$) ข้อ 10 มีการจัดกิจกรรมหารายได้ระหว่างเรียน ($F = 4.87$) ข้อ 11 มีการจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียน ($F = 3.00$) ข้อ 17 มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเรื่องการเรียนต่อและวิธีการเรียน ($F = 3.85$) ข้อ 18 มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเรื่องอาชีพต่าง ๆ ($F = 2.70$)

ในด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอนโดยภาพรวม และรายด้านมีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 5 มีการจัดกิจกรรมการเดินทางไกลของลูกเสือสามัญ ($F = 5.02$) ข้อ 6 มีการจัดกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือสามัญ ($F = 4.47$) ข้อ 7 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ($F = 3.00$) ข้อ 8 มีการจัดกิจกรรมการเดินทางไกลของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ($F = 3.74$) ข้อ 9 มีการจัดกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ($F = 7.76$) ข้อ 11 มีการจัดกิจกรรมการเดินทางไกลของเนตรนารี ส่วนข้ออื่น ๆ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรม จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอนโดยภาพรวม และรายด้านมีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 3.04$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ ในข้อ 7 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรม นันทนาการ ($F = 7.37$) ข้อ 9 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรมนาฏศิลป์ ($F = 2.90$) ข้อ 10 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและ ($F = 3.61$) ข้อ 11 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรม พุทธศาสนา ($F = 3.01$) ข้อ 13 มีการจัดกิจกรรมชุมนุม / ชมรมนวดแผนโบราณ ($F = 3.09$) ส่วนข้ออื่นๆพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอนโดยภาพรวม และรายด้านมีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ มีการจัดกิจกรรมฟังพระธรรมเทศนาในวันวิสาขบูชาเพื่อให้นักเรียนนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติ ($F = 7.04$) ข้อ 2 มีการจัดกิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษาเพื่อให้นักเรียนตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ($F = 2.85$) ข้อ 5 มีการจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ($F = 10.9$) ข้อ 11 มีการจัดกิจกรรมภาษาถิ่นวันละคำหน้าเสาธงเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอนุรักษ์ และใช้ภาษาถิ่นของตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ($F = 2.69$) ข้อ 14 มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายภาษาไทย ($F = 6.03$) ข้อ 15 มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ ($F = 5.40$) ข้อ 16 มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายคณิตศาสตร์ ($F = 3.07$) ข้อ 17 มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายภาษาอังกฤษ ($F = 7.16$) ข้อ 20 มีการจัดกิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ($F = 2.55$) ข้อ 21 มีการจัดกิจกรรมเลือกตั้งประธานสภานักเรียน ($F = 3.05$) ข้อ 22 มีการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษวันละคำ ($F = 2.97$) ส่วนข้ออื่น ๆ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านกิจกรรมนอกหลักสูตร จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการสอนโดยภาพรวม และรายด้านมีสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($F = 5.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1 มีการจัดกิจกรรมพิธีไหว้ครูเพื่อให้นักเรียนระลึกถึงพระคุณของคุณครูและตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ($F = 3.90$) ข้อ 2 มีการจัดกิจกรรมประกวดพานไหว้ครูเพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน ($F = 4.90$) ข้อ 7 มีการจัดกิจกรรมแข่งขันทักษะทางวิชาการในวันแม่แห่งชาติเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาการของนักเรียน ($F = 6.04$)

อื่น ๆ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัค หาวงศ์ และคณะ (2544, หน้า ช-ค) ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่องความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยแยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ปรากฏว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลางมีความรู้อยู่ในระดับน้อย และครูในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยโรงเรียนทั้งสามระดับยังมีความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวที่แตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา ทองขาว และคณะ (2546, หน้า 83) ได้ทำการศึกษาความพร้อมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า ระดับความพร้อมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร มีความพร้อมในระดับปานกลางทุกด้านและโดยรวม และเมื่อเปรียบเทียบความพร้อมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ทำงาน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทุกตัวแปรที่เปรียบเทียบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1.1 การจัดการศึกษาในปัจจุบัน ถือว่าครูทุกคนเป็นครูแนะแนว ดังนั้นจึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนควรจัดให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมชุมนุม/ชมรม กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตรในการดำเนินงานดังกล่าว ทางโรงเรียนอาจจะใช้วิธีการพัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Development) แต่ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นที่จะต้องยึดหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(School-Based Management, SBM) ซึ่งเป็นแนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

1.2 เห็นควรให้ทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะหน่วยงานต้นสังกัด ได้ให้ความสำคัญและดำเนินการในส่วนของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดของตนเอง ให้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่างๆในการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภายในสถานศึกษาของตน จัดให้มีครูต้นแบบ หรือครูแกนนำทางด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนคู่มือครู หรือเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาของการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และเมื่อทั้งหน่วยงานทางการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดีแล้ว หน่วยงานอื่น ๆที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็ควรที่จะเห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ตัวผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ และเป็นคนที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

1.3 สถาบันการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตครู และบุคลากรทางการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็น การแนะแนว จิตวิทยาการแนะแนว การบริหารงานแนะแนว หรืออื่น ๆที่มีความจำเป็นเพื่อให้มีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว, กิจกรรมนักเรียน, กิจกรรมชุมนุม / ชมรม, กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร

2.2 ควรศึกษาสภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.4 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถ, ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน